

กรมส่งเสริมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เฉลิมพระเกียรติ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้

(สำหรับครูผู้สอน)

เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓)

โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เฉลิมพระเกียรติ

คำนำ

ด้วยพระบรมราโชบายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงมุ่งหมายให้การศึกษา บ่มเพาะสมรรถนะให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างคุณลักษณะสำคัญ ๔ ประการให้กับคนไทย อันได้แก่ ๑) มีทัศนคติที่ดี และถูกต้อง ๒) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง ๓) มีอาชีพ มีงานทำ ๔) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย และพระราชปณิธานใน การสืบสาน รักษา พัฒนาต่อยอด โครงการในพระราชดำริของพระราชบิดา จึงทรงพัฒนา การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม หรือ NEW DLTV ในทุกด้าน อาทิ ระบบออกอากาศ อุปกรณ์เทคโนโลยี บุคลากรและกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สร้างโอกาส การเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ผ่านการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจำนวน ๑๕ ช่องสัญญาณ ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และผู้สนใจทั่วประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งปัญญา มี จิตอาสาในการสรรค์สร้างและพัฒนาประเทศให้มั่นคง

การสอนออกอากาศทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นมา เป็นการสอนออกอากาศในแนวใหม่ บันทึกเทปการสอนจากห้องเรียนต้นทางของโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ ครูปลายทางสามารถดูเทปการสอนผ่านทางเว็บไซต์ www.dltv.ac.th และ Application on mobile DLTV ของมูลนิธิ และมีคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงครบทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งครูปลายทางสามารถปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับชุมชน ท้องถิ่น วัฒนธรรมและบริบทของแต่ละโรงเรียน

คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๒ ฉบับนี้ เป็นการปรับปรุงครั้งที่ ๓ ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความร่วมมือจากคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๘ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ เพื่อให้ครูปลายทางใช้ในการเตรียมการสอนล่วงหน้า รวมทั้งสามารถจัดเตรียมเอกสาร ได้แก่ ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งมั่นพัฒนา ยกระดับคุณภาพการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อพัฒนาสังคมไทยและยกระดับคุณภาพของคนไทยให้ เข้มแข็ง สมดัง พระราชปณิธาน “...การศึกษาคือความมั่นคงของประเทศ...” ขอพระองค์ทรงพระเจริญ

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

ที่ ศธ ๐๔๐๑๐/๕๘๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง รับรองความร่วมมือการพัฒนาคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการสอนออกอากาศทางไกลผ่านดาวเทียม

เรียน เลขาธิการมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

อ้างถึง หนังสือมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ มศทท. ๙/๗๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ แจ้งว่า มูลนิธิ ฯ ได้ปรับปรุงคู่มือครูและแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัย คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ตามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณะผู้แทน ครูผู้สอนจากโรงเรียนต้นทางและโรงเรียนปลายทาง และได้พัฒนาเป็นคู่มือครูและแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัย ฉบับปรับปรุง คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ ๖๐ พรรษา ระดับประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง โดยมูลนิธิ ฯ ได้ดำเนินการพัฒนาและบรรณาธิการกิจ โดยคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์เป็นผู้ร่วมในการพัฒนา คู่มือจนสำเร็จ และได้ประชุมหารือเพื่อให้ข้อเสนอแนะ ข้อควรปรับปรุงจากสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นั้น

ในการนี้ ขอรับรองว่าคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ ๖๐ พรรษา ระดับประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง และคู่มือครูและแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัย ฉบับปรับปรุง สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมพร พินะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๖๕-๖๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๕

สารบัญ

หน้า

คำนำ

หนังสือรับรองความร่วมมือในการพัฒนาคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้
เพื่อการสอนออกอากาศทางไกลผ่านดาวเทียม

สารบัญ

คำชี้แจงการรับชมรายการออกอากาศด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

คำชี้แจงรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

คำอธิบายรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ส่วนที่ ๒ ประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ด้านอักษรศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ด้านสถาปัตยกรรมและหัตถกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ด้านประติมากรรมและจิตรกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ด้านการแพทย์แผนไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์

แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ชื่อหน่วย ผลงานของบุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง บุคคลสำคัญสมัยรัตนโกสินทร์

แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ชื่อหน่วย พัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจ

และการปกครองสมัยรัตนโกสินทร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : พัฒนาการทางด้านการเมืองการปกครอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : พัฒนาการทางด้านสังคม วัฒนธรรม

และด้านเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้านการเมืองการปกครอง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้านเศรษฐกิจ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น : สมัยประชาธิปไตย : พัฒนาการทางด้าน

การเมืองการปกครองและด้านสังคมและวัฒนธรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สมัยประชาธิปไตย : พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ผังกราฟิก

ภาคผนวก ข แบบประเมินตนเองและแบบบันทึกการเรียนรู้

ภาคผนวก ค ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนวังไกลกังวล
ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะผู้จัดทำคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา (ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑)

คณะกรรมการปรับปรุงคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓)

คณะกรรมการปรับปรุงคู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ระดับประถมศึกษา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๖)

คำชี้แจง

การรับชมรายการออกอากาศด้วยระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้บริการการจัดการเรียนการสอนจากสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวน ๑๕ ช่องรายการ ทั้งรายการสด (Live) และ รายการย้อนหลัง (On demand) สามารถรับชมผ่านช่องทาง www.dltv.ac.th

หมายเลขช่องออกอากาศสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ๑๕ ช่องรายการ

ช่อง (DLTV)	ช่อง (TRUE)	รายการในเวลาเรียน (ช่วงเวลา ๐๘.๓๐ น. - ๑๔.๓๐ น.)	รายการนอกเวลา (ช่วงเวลา ๑๔.๓๐ น. - ๐๘.๓๐ น.)
DLTV ๑	ช่อง ๑๘๖	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑	สถาบันพระมหากษัตริย์
DLTV ๒	ช่อง ๑๘๗	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒	ความรู้รอบตัว
DLTV ๓	ช่อง ๑๘๘	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
DLTV ๔	ช่อง ๑๘๙	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
DLTV ๕	ช่อง ๑๙๐	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	ศิลปวัฒนธรรมไทย
DLTV ๖	ช่อง ๑๙๑	รายการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	หน้าที่พลเมือง
DLTV ๗	ช่อง ๑๙๒	รายการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
DLTV ๘	ช่อง ๑๙๓	รายการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ภาษาต่างประเทศ
DLTV ๙	ช่อง ๑๙๔	รายการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	การเกษตร
DLTV ๑๐	ช่อง ๑๙๕	รายการสอนชั้นอนุบาลปีที่ ๑	รายการสำหรับเด็ก-การเลี้ยงดูลูก
DLTV ๑๑	ช่อง ๑๙๖	รายการสอนชั้นอนุบาลปีที่ ๒	สุขภาพ การแพทย์
DLTV ๑๒	ช่อง ๑๙๗	รายการสอนชั้นอนุบาลปีที่ ๓	รายการสำหรับผู้สูงอายุ
DLTV ๑๓	ช่อง ๑๙๘	รายการของการอาชีพวังไกลกังวล และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	
DLTV ๑๔	ช่อง ๑๙๙	รายการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	
DLTV ๑๕	ช่อง ๒๐๐	รายการพัฒนาวิชาชีพครู	

*หมายเหตุ : รายการสอนออกอากาศในเวลาเรียนระดับชั้นปฐมวัย ช่วงเวลา ๐๘.๓๐ น.-๑๑.๓๐ น.

การติดต่อรับข้อมูลข่าวสาร

๑. มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

เลขที่ ๒๑๔ ถนนนครสวรรค์ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

โทร ๐๒ ๒๘๒ ๖๗๓๔

โทรสาร ๐๒ ๒๘๒ ๖๗๓๕

๒. สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ซอยหัวหิน ๓๕ ถนนเพชรเกษม ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๑๐

โทร ๐๓๒ ๕๑๕๔๕๗ - ๘

โทรสาร ๐๓๒ ๕๑๕๕๕๑

web@dltv.ac.th (ติดต่อเรื่องเว็บไซต์)

dltv@dltv.ac.th (ติดต่อเรื่องทั่วไป)

๓. โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๑๐

โทร ๐๓๒ ๕๒๒ ๓๔๗ , ๐๓๒ ๕๒๐ ๔๗๘ โทรสาร ๐๓๒ ๕๒๐ ๔๗๘

Facebook : โรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

Website : <http://www.kkws.ac.th>

๔. ช่องทางการติดตามข่าวสาร

Facebook : มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ DLTV

Website : <http://www.dltv.ac.th>

คำชี้แจง

รายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

๑. แนวคิดหลัก

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดสาระการเรียนรู้ จำนวน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำความรู้ด้านเนื้อหาวิชามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยการฝึกทักษะให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๕ ประการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ๕ ประการ

๑) ความสามารถในการสื่อสารเป็นความสามารถในการรับสารและสื่อสารมีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา

๒) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง สังคมได้อย่างเหมาะสม

๓) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม

๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการเข้าใจและเคารพตนเอง สามารถนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยี การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถูกต้องเหมาะสม มีคุณธรรมด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง สังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ดังนี้

๑) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

๒) ซื่อสัตย์ สุจริต

๓) มีวินัย

๔) ใฝ่เรียนรู้

๕) อยู่อย่างพอเพียง

๖) มุ่งมั่นในการทำงาน

๗) รักความเป็นไทย

๘) มีจิตสาธารณะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม เป็น

พลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เป็นวิชาที่ประกอบด้วยหลายแขนงสาระ ทำให้มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ เป็นการนำวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์เข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประกอบด้วย ๒ รายวิชา คือ วิชาสังคมศึกษาและวิชาประวัติศาสตร์

วิชาสังคมศึกษากำหนดสาระต่าง ๆ ดังนี้ ๑) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ๒) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ๓) เศรษฐศาสตร์ ๔) ภูมิศาสตร์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม การเปลี่ยนแปลงตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ มีทักษะ และมีคุณธรรม มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และเพื่อเกิดค่านิยมที่เหมาะสม มุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามด้านความรู้ โดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญในสาขาต่าง ๆ สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นกำลังของชาติ เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

หลักการออกแบบกิจกรรมมีการบูรณาการด้านคุณลักษณะ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงคุณลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีทักษะการพัฒนาค่านิยมและเจตคติที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหลังการเรียนรู้ สอดคล้องตามเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และมีจิตอาสา ครูผู้สอนควรปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนทุกแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป็นคนดีของสังคม

๒. กระบวนการจัดการเรียนรู้

แนวคิดสำคัญของการจัดศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เพื่อเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ การประเมินการเรียนรู้จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน เพราะสามารถทำให้ผู้สอนประเมินระดับ พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้ความสำคัญ ของการบูรณาการความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา ได้ระบุให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๑) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้คิดเป็นทำ เป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียน การสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้อให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

๒) การจัดสภาพแวดล้อมส่งเสริมการเรียนรู้

(๑) จัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียน หรือภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ความเป็นระเบียบ ตกแต่งห้องเรียนให้น่าอยู่ มีมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน มีที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ และง่ายต่อการนำมาใช้ มีป้ายนิเทศให้ความรู้ ภายนอกห้องเรียนจัดบรรยากาศให้เป็นธรรมชาติ น่าอยู่ ร่มรื่น และเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

(๒) จัดสภาพแวดล้อมหรือห้องให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ

(๓) จัดสื่อ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม

(๔) จัดหาเครื่องมือแสวงหาความรู้ หรือช่องทางเสนอข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยปัจจุบันอยู่เสมอ

๓) ครูผู้สอน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกล่าว จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนทั้งของผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือลดบทบาทของครูผู้สอน จากการเป็นผู้บอกเล่า บรรยาย สาธิต เป็นการวางแผน จัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ กิจกรรมต่าง ๆ จะต้องเน้นที่บทบาทของผู้เรียนตั้งแต่เริ่ม คือ ร่วมวางแผนการเรียน การวัดผล ประเมินผล และต้องคำนึงว่ากิจกรรมการเรียนนั้น เน้นการพัฒนากระบวนการคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย ตรวจสอบ วิเคราะห์ การแก้ปัญหา การมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การสร้างคำอธิบายเกี่ยวกับข้อมูลที่สืบค้นได้ เพื่อนำไปสู่คำตอบของปัญหาหรือคำถามต่าง ๆ และสร้างองค์ความรู้ ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้เหล่านี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถนำเอาความรู้ ความเข้าใจนั้นไปปรับใช้ให้เข้ากับสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสม สมดุล และยั่งยืน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการแก้ปัญหา ที่ใช้ในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ในการสร้างพลเมืองดีของประเทศ อันเป็นรากฐานของพลโลกต่อไป ดังนั้น การจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาจึงต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมเติมเต็มประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้สติปัญญา ความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ดี ตลอดจนต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่เรียน

กระบวนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา

๑. การพัฒนาทักษะทางปัญญา เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของวิชา อันประกอบด้วยเครื่องมือช่วยคิด กระบวนการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความรู้ที่ได้จากการบูรณาการที่เชื่อมโยงเป็นสาระเรื่องราวต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อม

๒. การพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตพื้นฐาน เช่น ทักษะการรู้จักตนเอง ทักษะการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ทักษะการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ทักษะการปรับตัว ทักษะการสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ ทักษะการวางแผนและการจัดการ และทักษะการทำงานเป็นทีม

๓. การพัฒนาเจตพิสัยและคุณลักษณะ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะการพัฒนาค่านิยมและเจตคติที่ดีในการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เช่น ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน โดยยึดหลักธรรมมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

การออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งความรู้ ทักษะและเจตคติเพื่อใช้ในการปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดหรือมีวิธีการคิด ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายอันเป็นพื้นฐานของการเสริมสร้างความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และปลูกฝังเจตคติที่ดีในสังคมอย่างมีคุณภาพ

เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทัศนศึกษาสถานประกอบการ เรียนรู้จากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน งานวิเคราะห์จากการศึกษาภาคสนาม พิเคราะห์แหล่งข้อมูล การสอนแบบให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยอิสระจากศูนย์การเรียนรู้และการเรียนรู้ตามความสนใจ การสอนวิชาสังคมไม่ควรจำเจอยู่ในห้องเรียนอย่างเดียว

การเรียนรู้โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ได้แก่ เกม การศึกษาสถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมุติ โครงการ การทดลอง ศิลปสร้างสรรค์การสอน การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่มย่อย การแก้ปัญหากลุ่ม สืบค้นความรู้ กลุ่มสัมพันธ์ การเรียนรู้แบบร่วมมือ การอภิปราย

การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ได้แก่ การแก้สถานการณ์ การถามตอบ การสืบสอบ ความคิดรวบยอด การพัฒนากระบวนการคิด การใช้ทักษะกระบวนการ การสอนโดยใช้วิธีการตั้งคำถามผู้เรียน การเรียนการสอนเน้นความจำ การเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิด (Graphic Organizers) การเรียนการสอนกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสอนกระบวนการคิด ๑๐ มิติ การคิดเปรียบเทียบ การคิดสังเคราะห์ การคิดประยุกต์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การคิดกลยุทธ์ การคิดบูรณาการ การคิดมโนทัศน์ การคิดอนาคต การคิดวิพากษ์

การเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ได้แก่ โปรแกรมสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดการสอนรายบุคคล ชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อย ชุดการสอนประกอบคำบรรยายของครู คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และการนำเสนอโดยวีดิทัศน์

นอกจากนั้น ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน ครูต้องลดบทบาทในการสอนโดยเป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นและอย่างหลากหลาย ดังนี้

๑) ควรให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลาด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและอภิปรายผล เช่น แบ่งกลุ่มให้อภิปราย แสดงบทบาทสมมติ จัดนิทรรศการด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ของการสอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้คำถาม การเสริมพลังมาใช้ให้เป็นประโยชน์ที่จะทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจและมีชีวิตชีวา

๒) ครูควรมีการวางแผนการใช้คำถามอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนและลงข้อสรุปได้โดยที่ไม่ใช้เวลาอันยาวนานเกินไป ครูควรเลือกใช้คำถามที่มีความยากง่ายพอเหมาะกับความสามารถของนักเรียน

๓) เมื่อนักเรียนถาม อย่าบอกคำตอบทันที ควรให้คำแนะนำที่จะช่วยให้นักเรียนหาคำตอบได้เอง ครูควรให้ความสนใจต่อคำถามของนักเรียนทุก ๆ คน แม้ว่าคำถามนั้นอาจจะไม่เกี่ยวกับเรื่องที่กำลังเรียนอยู่ก็ตาม ครูควรชี้แจงให้ทราบและเบนความสนใจของนักเรียนกลับมาสู่เรื่องที่กำลังอภิปรายอยู่สำหรับปัญหาที่นักเรียนถามมานั้น ครูจะได้หยิบยกมาอภิปรายในภายหลัง

๔) การสำรวจตรวจสอบซ้ำ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้ครูควรย้ำให้นักเรียนได้สำรวจตรวจสอบซ้ำเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

ครูควรเลือกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือกำลังเกิดขึ้นกับสังคมมาเป็นตัวอย่างในการสอนวิชาสังคม นักเรียนจะได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเหตุการณ์ของคนทั่วไปมาเกริ่นนำเพื่อโยงสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน หรือนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาอภิปราย ร่วมกันกำหนดหัวข้อให้ครอบคลุมเรื่องที่สอน นักเรียนได้ปฏิบัติจริงหรือสร้างสถานการณ์จำลองให้ทดลองปฏิบัติ

๓. สื่อการจัดการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

สื่อการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะกระบวนการได้ง่ายในระยะเวลาสั้นและช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและรวดเร็ว สื่อที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

๑) ใบความรู้ ใบงาน แผนภาพนำเสนอข้อมูล

๒) บัตรภาพ

๓) เกม/เพลง/นิทาน

๔) คลิป/วิดีโอทัศน์/ภาพข่าวสถานการณ์ปัจจุบัน

๕) สถานการณ์สมมติ

๖) สื่อบุคคล

แหล่งเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสร้างคุณลักษณะการเรียนรู้ที่ทุกคนต้องใฝ่รู้ตลอดชีวิต ดังนี้

๑) แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

๒) แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ ชุมชน ห้องถิ่น พิพิธภัณฑ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดแห่งชาติ

ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและเป็นหัวใจสำคัญของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า โรงเรียนควรจัดห้องสมุดกลาง ห้องสมุดหมวดวิชา มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องสมุดเคลื่อนที่ รถเคลื่อนที่ ห้องสมุด

ประชาชนล้วนเป็นแหล่งเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

๓) แหล่งเรียนรู้ออนไลน์

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยต่าง ๆ
- กระทรวงวัฒนธรรม

ฯลฯ

๔. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์สำคัญของการประเมินการเรียนรู้คือการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ที่ผู้สอนหรือหลักสูตรวางไว้ ปัญหาที่พบในปัจจุบันก็คือ ผู้บริหาร ผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครองเป็นจำนวนมาก ยังให้ความสำคัญการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อสอบ หรือการเรียนรู้เพื่อแข่งขัน ซึ่งถือเป็นการเรียนรู้แบบผิวเผินมากกว่าการประเมินการเรียนรู้ระหว่างเรียนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองซึ่งผลลัพธ์ของการเรียนรู้จะยั่งยืนกว่า (กุศลสิน มุสิกกุล, ๒๕๕๕; ขจรศักดิ์, เพ็ญจันทร์ และวรรณทิพา รอดแรงคำ, ๒๕๔๘)

ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนนั้นจำเป็นต้องมีการประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นระหว่างและสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้การประเมินในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ รูปแบบการประเมินการเรียนรู้ ได้แก่ การประเมินการเรียนรู้ระหว่างเรียน (Formative Assessment) การประเมินการเรียนรู้สรุปรวม (Summative Assessment) และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ในการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการประเมินตามสภาพจริงนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องสะท้อนการประเมิน ให้ผู้เรียนรับทราบเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง และผู้สอนต้องนำผลการประเมินมาพิจารณาเพื่อทบทวนและปรับแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไข ช่วยเหลือ หรือหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้หรือเป้าหมายของตัวชี้วัดต่าง ๆ (กุศลสิน มุสิกกุล, ๒๕๕๕)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐาน ๒ ประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อการตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัด เพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินการเรียนรู้ในทุกระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญของการประเมินพฤติกรรมปฏิบัติ ดังนี้

๑) วิธีการประเมิน

(๑) การวัดและประเมินก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบความพร้อมและความรู้เดิมของผู้เรียน (ผสมผสานในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นนำ)

(๒) การวัดและประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะ โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรม ถามตอบพร้อมแสดงเหตุผล ตรวจชิ้นงาน การนำเสนอ (ผสมผสานในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นสอน) จุดมุ่งหมายของการประเมินระหว่างเรียน มีดังนี้

(๒.๑) เพื่อค้นหาและวินิจฉัยว่าผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหา มีทักษะความชำนาญ รวมถึงมีเจตคติทางการเรียนรู้หรือไม่ และในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนสามารถวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

(๒.๒) เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับให้กับผู้เรียนว่ามีผลการเรียนรู้หรือไม่

(๒.๓) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการเรียนรู้และเปรียบเทียบระดับพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน

(๓) การวัดและประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบความสำเร็จตามจุดประสงค์รายแผน เป็นการพัฒนาในจุดที่ผู้เรียนอาจจะเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง (ผสมผสานในกิจกรรมขั้นสรุป) และเพื่อตัดสินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการประเมินหลังจากผู้เรียนได้เรียนไปแล้ว ผลจากการประเมินประเพณีนี้ ใช้ประกอบการตัดสินผลการจัดการเรียนการสอน หรือตัดสินใจว่าผู้เรียนคนใดควรจะได้รับระดับคะแนนใด

(๔) ประเมินรวบยอดเมื่อสิ้นสุดหน่วยการเรียนรู้ ดำเนินการดังนี้

การประเมินโดยครูผู้สอน เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนว่าบรรลุเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด สมรรถนะ คุณลักษณะ และเจตคติ หรือไม่ เช่น การทำโครงการ การนำความรู้ไปใช้ เพื่อพัฒนาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ

การประเมินโดยผู้เรียนแต่ละคน โดยการ**ทำแบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)** ควรให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเปิดโอกาสได้สะท้อนคิดสิ่งที่เรียนรู้ทั้งที่ทำได้ดีและยังต้องพัฒนา (ตัวอย่างแบบบันทึกการเรียนรู้ ดูภาคผนวก ค) ควรให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ย่อยหลังจบการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และประเมินการเรียนรู้รวมในช่วงกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยครูสามารถเลือกใช้ชุดคำถามและจำนวนข้อให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ช่วงเวลาและธรรมชาติของแต่ละวิชา ทั้งนี้ในครั้งแรกครูควรทำร่วมกับนักเรียนเพื่อแนะนำวิธีการเขียนแบบสะท้อนคิด และควรอ่านสิ่งที่นักเรียนบันทึกพร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ เสนอแนะในเชิงบวกและสร้างสรรค์ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากข้อมูลในแบบบันทึกเพื่อพัฒนาการสอนของตัวเองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป

๒) ผู้ประเมิน ได้แก่ เพื่อนประเมินเพื่อน ครูประเมินผู้เรียน ผู้เรียนประเมินตนเอง และผู้ปกครองร่วมประเมิน

๕. คำแนะนำบทบาทครูปลายทางในการจัดการเรียนรู้

ครูปลายทางควรมีบทบาทการสอนคู่ขนานกับครูต้นทางในการกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกขั้นตอนการสอน ดังนี้

๑) ขั้นเตรียมตัวก่อนสอน

(๑) ศึกษาทำความเข้าใจคำชี้แจงและทำความเข้าใจเชื่อมโยง ทั้งเป้าหมาย กิจกรรม และการวัดผลและประเมินผลระหว่างหน่วยการเรียนรู้กับแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง

(๒) ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม จากแหล่งเรียนรู้ หน่วยงาน องค์กรที่ให้ความรู้ที่เชื่อถือได้ รวมทั้งเทคนิคการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

(๓) ปรับ/ประยุกต์หรือเพิ่ม เป้าหมายทั้งเนื้อหา ทักษะกระบวนการ คุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น และที่เป็นปัจจุบันตามบริบทของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชน รวมถึงการวัดประเมินทักษะกระบวนการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียน และตามสภาพจริง

(๔) ศึกษาคลิปบทเรียนที่มีการอัปเดตล่วงหน้าเพื่อทำความเข้าใจการจัดกิจกรรม PowerPoint และสื่อต่าง ๆ ที่ครูใช้ประกอบการสอน โดยเฉพาะแนวการจัดกิจกรรมในขั้นตอนช่วงการปฏิบัติ ทั้งด้านวิธีการ สื่อที่ใช้ และช่วงเวลาของการทำแต่ละกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางเตรียมนักเรียน/ช่วยเหลือ ส่งเสริม/อำนวยความสะดวกนักเรียนตามบริบทของห้องเรียนของตนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพ

(๕) เตรียมใบงาน (ที่คัดเลือกลำหรับมอบหมายให้นักเรียนได้ทำตามเห็นควรและเหมาะสม) รวมทั้งการเตรียมอุปกรณ์ตามระบุในแผนฯ และ/หรือที่ปรากฏในคลิป (ในกรณีมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม)

(๖) ติดตามข้อมูลรายละเอียดการจัดกิจกรรมในช่วงการปฏิบัติตามกำหนดการสอนที่มีรายละเอียดของสื่อการสอน ใบงาน ใบความรู้ บนเว็บไซต์ www.dltv.ac.th

๒) ชั้นการจัดการเรียนรู้

(๑) สร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรม เช่น กระตุ้นให้นักเรียนคิด ตอบคำถามของครูต้นทาง ฟังเฉย และช่วยเสริม/อธิบาย/ในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ ชมเชย/ให้กำลังใจหากนักเรียนทำได้ดี

(๒) ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ตามไม่ทัน เช่น อธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) กำกับดูแลให้มีวินัยในการเรียน เช่น ไม่เล่นหรือพูดคุยกัน ปฏิบัติตามคำสั่งในการทำกิจกรรม ฯลฯ

(๔) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น จัดเตรียมสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์

(๕) สังเกตพฤติกรรมนักเรียน เช่น คุณลักษณะผู้เรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้/การปฏิบัติงาน ความรู้ในบทเรียน และบันทึกข้อมูลตามแนวทางประเมินที่แนะนำไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนานักเรียนและให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งชั้น/กลุ่ม/รายบุคคลตามกรณี

๓) ชั้นการปฏิบัติ

(๑) ทบทวนขั้นตอนการทำกิจกรรมตามที่ครูต้นทางแนะนำ และตามข้อแนะนำการปฏิบัติที่ระบุใน PowerPoint ตรวจสอบความเข้าใจ และเตรียมนักเรียนก่อนทำกิจกรรม (การแบ่งกลุ่ม ฯลฯ)

(๒) กำกับให้การทำกิจกรรมเป็นไปตามลำดับเวลาตามแนวทางที่ระบุบน PowerPoint

(๓) ให้ความช่วยเหลือนักเรียนในระหว่างการทำกิจกรรม

(๔) เตรียมพร้อมนักเรียนสำหรับกิจกรรมในขั้นตอนสรุปการเรียนรู้ (ถ้ามี) เช่น การสรุปผลปฏิบัติงานเพื่อเทียบเคียงกับผลงานที่นักเรียนต้นทางจะนำเสนอ เป็นต้น

๔) ชั้นสรุป

(๑) กำกับนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเฉลยใบงาน/สรุปผลการทำกิจกรรม ฯลฯ

(๒) ทบทวนประเด็นสำคัญที่มีการสรุปท้ายชั่วโมง และงาน/ใบงานที่ครูต้นทางมอบหมายให้ทำการบ้าน/หรือใบงานที่ครูปลายทางได้เลือกมาใช้กับชั้นเรียนของตน

(๓) จัดให้นักเรียนได้ทำแบบประเมินตามระบุในหัวข้อ *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้* (เฉพาะหลังจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้และครึ่ง/ปลายภาคเรียน)

๕) การบันทึกผลหลังสอน

(๑) บันทึกการจัดการเรียนรู้ของตนเอง โดยใช้ข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างเรียน และแบบประเมินตนเอง บันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อวิเคราะห์เทคนิค หรือวิธีการใด ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีความรู้ มีทักษะ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์

(๒) บันทึกสาเหตุของความสำเร็จ อุปสรรค และ/หรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้น เช่น เทคนิค หรือวิธีการใด การบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมอย่างไร ฯลฯ ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีความรู้ มีทักษะ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ โดยใช้คำถามที่ให้ไว้ใน “คำถามบันทึกผลหลังสอนสำหรับครูปลายทาง” (ดูภาคผนวก ค) เป็นแนวทางในการย้อนคิด ไตร่ตรองสิ่งที่เกิดขึ้นและนำไปบันทึกผลหลังสอนของชั่วโมงนั้น ๆ

(๓) วิเคราะห์และสรุปผลจากข้อมูลตามปัญหา/ความสำเร็จที่เกิดขึ้น และเสนอแนวทางการปรับปรุง เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือ/ส่งเสริมนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาเป็นงานวิจัยในชั้นเรียนต่อไป

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๔๐ ชั่วโมง

ศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านโดยสังเขปเพื่อให้เข้าใจสภาพปัจจุบันของประเทศเหล่านั้น สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านของไทยในปัจจุบันโดยสังเขป ตัวอย่างและความเหมือนและความต่างระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษา ศาสนา การปกครอง ความเป็นมาของกลุ่มอาเซียนโดยสังเขป สมาชิกของอาเซียนในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของกลุ่มอาเซียนทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันโดยสังเขป การสถาปนาอาณาจักรรัตนโกสินทร์โดยสังเขป ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจและการปกครองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของไทยสมัยรัตนโกสินทร์โดยสังเขป ตามช่วงเวลาต่าง ๆ เช่น สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูปประเทศ และสมัยประชาธิปไตย ผลงานของบุคคลสำคัญทางด้านต่าง ๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภูมิปัญญาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ เช่น ศิลปกรรม วรรณกรรม

โดยการบอก อธิบาย เปรียบเทียบ วิเคราะห์ แสดง ฝึกปฏิบัติใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหาการคิด ทักษะการนำไปใช้อภิปราย และศึกษาค้นคว้าโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตนเอง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับนักเรียน หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมต่อการศึกษาศาสตร์ในสมัยรัตนโกสินทร์

เพื่อฝึกฝนทักษะกระบวนการทางประวัติศาสตร์ สร้างความรักชาติรักแผ่นดินเกิดตามพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ด้วยปลูกฝังจิตสำนึกหวงแหนมรดกของท้องถิ่น สามารถนำเสนอแนวทางการอนุรักษ์ที่มรดกภูมิปัญญาในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนและเกิดการตระหนัก เห็นคุณค่า มีศรัทธา รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย

ตัวชี้วัด

ส ๔.๑ ป.๖/๑ , ป.๖/๒

ส ๔.๒ ป.๖/๑ , ป.๖/๒

ส ๔.๓ ป.๖/๑ , ป.๖/๒, ป.๖/๓ , ป.๖/๔

รวมทั้งหมด ๘ ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

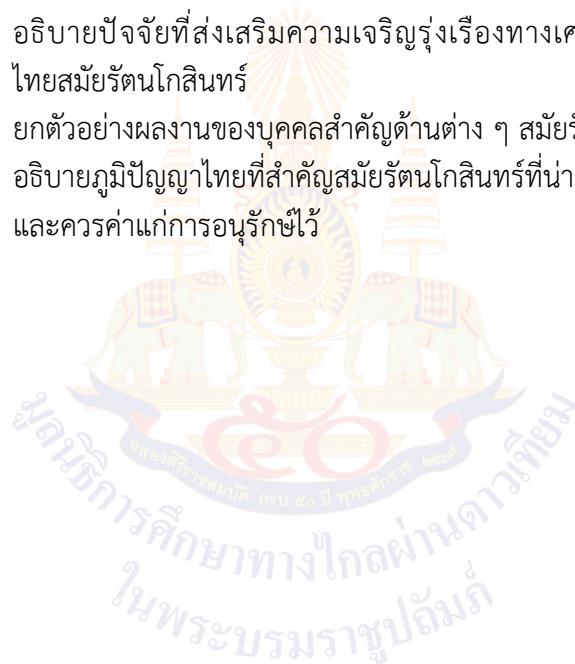
รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒ รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ เวลา ๒๐ ชั่วโมง

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๔.๓ เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและ
 อารมณ์ความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

- ป.๖/๑ อธิบายพัฒนาการของไทยสมัยรัตนโกสินทร์ โดยสังเขป
- ป.๖/๒ อธิบายปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และการปกครองของ
 ไทยสมัยรัตนโกสินทร์
- ป.๖/๓ ยกตัวอย่างผลงานของบุคคลสำคัญด้านต่าง ๆ สมัยรัตนโกสินทร์
- ป.๖/๔ อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์ที่น่าภาคภูมิใจ
 และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

โครงสร้างรายวิชา

รหัสวิชา ๑๖๑๐๒
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

รายวิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ภาคเรียนที่ ๒ รวมเวลา ๒๐ ชั่วโมง จำนวน ๐.๕ หน่วยกิต

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๓	ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	ศิลปกรรม วรรณกรรม เป็นภูมิปัญญาไทย สมัยรัตนโกสินทร์ที่สืบทอดมาจากอดีต ซึ่งถือ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย คนรุ่นปัจจุบัน ควรภาคภูมิใจในความรุ่งเรือง และช่วยกันสืบทอด	๑. ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน อักษรศาสตร์ ๒. ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน สถาปัตยกรรมและ หัตถกรรม ๓. ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน ประติมากรรมและ จิตรกรรม ๔. ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน การแพทย์แผนไทย	๕	๑๒
	แผนที่ ๑ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้านอักษรศาสตร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาไทย ด้านอักษรศาสตร์ซึ่งเป็นมรดกตก ทอดที่นำภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์	-ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน อักษรศาสตร์	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๒ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้านสถาปัตยกรรมและ หัตถกรรม	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาไทย ด้านสถาปัตยกรรมและหัตถกรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดที่น่าภาคภูมิใจและควร ค่าแก่การอนุรักษ์	-ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน สถาปัตยกรรมและ หัตถกรรม	๑	
	แผนที่ ๓ เรื่อง ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน ประติมากรรมและ จิตรกรรม	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาไทย ด้านประติมากรรมและจิตรกรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดที่น่าภาคภูมิใจและควร ค่าแก่การอนุรักษ์	-ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน ประติมากรรมและ จิตรกรรม	๑	
	แผนที่ ๔ เรื่อง ภูมิ ปัญญาสมัยรัตนโกสินทร์ ด้านการแพทย์แผนไทย	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทยซึ่งเป็น มรดกตกทอดที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่ การอนุรักษ์ไว้	-ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์ ด้าน การแพทย์แผนไทย	๑	
	แผนที่ ๕ เรื่อง การ อนุรักษ์ภูมิปัญญาสมัย รัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๔	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	ในสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างสรรค์ภูมิ ปัญญาไทย ซึ่งเป็นมรดกตกทอดที่น่า ภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้จนถึง ปัจจุบัน ทั้งด้านอักษรศาสตร์ ด้านศิลปกรรม และด้านการแพทย์แผนไทย	-การอนุรักษ์ภูมิปัญญา สมัยรัตนโกสินทร์	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๔	ผลงานของบุคคล สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	บรรพชนของคนไทยทั้งพระมหากษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง และสามัญชน ทั้งชาวไทย และต่างชาติในสมัยต่างๆ มีส่วนสำคัญในการ สร้างชาติไทย ให้มีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้ ประเทศไทยในปัจจุบันมีความมั่นคง คนรุ่น ปัจจุบันจึงควรภาคภูมิใจในความกล้าหาญ ความเสียสละ และการอุทิศตนของบรรพ บุรุษไทย รวมทั้งนำตัวอย่างที่ดีของบุคคล เหล่านั้นมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต	๑. พระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬา โลกมหาราช ๒. สมเด็จพระบรมราช เจ้ามหาสุรสิงหนาท ๓. พระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ๔. พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว	๖	๑๓
	แผนที่ที่ ๑ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกแห่ง กรุงรัตนโกสินทร์และทรงมีพระราชกรณียกิจ ที่สำคัญในด้านการเมืองการปกครอง ด้าน ศาสนา ด้านศิลปกรรม และด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่อาณาจักรไทย	-พระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช	๑	
	แผนที่ที่ ๒ เรื่อง สมเด็จพระ บรมราชเจ้ามหา สุรสิงหนาท	มาตรฐาน ส ๔.๓ .๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท ทรงดำรงตำแหน่งพระมหาอุปราชในรัชกาลที่ ๑ ทรงมีพระราชกรณียกิจสำคัญในการ ป้องกันราชอาณาจักร	-สมเด็จพระบรมราช เจ้ามหาสุรสิงหนาท	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๓ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอม เกล้าเจ้าอยู่หัว	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญทั้งด้าน ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ด้านการ ปรับปรุงประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านศาสนา สังคม และวัฒนธรรม	-พระบาทสมเด็จพระ จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑	
	แผนที่ ๔ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสใน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง พระองค์ทรงมีพระราชกรณียกิจที่สำคัญกับ ชาติไทยหลายด้านในการพัฒนาให้ทัดเทียม กับชาติตะวันตกและ เพื่อรักษาอธิปไตยของ ชาติไว้	-พระบาทสมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑	
	แผนที่ ๕ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เป็น พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๖ แห่งพระบรม ราชวงศ์จักรี ทรงประกอบพระราชกรณียกิจ ที่สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่บ้านเมืองเป็น อเนกประการ ทำให้บ้านเมืองสงบและอุดม สมบูรณ์ พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ พระองค์แรกที่ได้รับการศึกษาจาก ต่างประเทศ พระองค์มีพระราชปณิธานที่จะ ปรับปรุงขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมของ ประเทศให้สอดคล้องกับสังคมโลก	-พระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๖ เรื่อง บุคคล สำคัญสมัยรัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๓	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	บุคคลสำคัญของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ล้วนมีผลงานสำคัญในการสร้างชาติไทยให้มี ความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้นคนรุ่นปัจจุบันจึง ควรนำตัวอย่างที่ดีของบุคคลสำคัญมาเป็น แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	-ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร	๑	
๕	พัฒนาการของไทยสมัย รัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๑ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑) ๓. ความสามารถในการ ใช้ทักษะชีวิต (๔.๑)	สมัยรัตนโกสินทร์เป็นช่วงเวลาชาติไทยมี ความเจริญก้าวหน้า และเกิดการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างมาก ทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และชีวิตความ เป็นอยู่ของประชาชน คนรุ่นปัจจุบันควร ภาคภูมิใจในประวัติความเป็นมาของชาติไทย พร้อมทั้งนำตัวอย่างที่ดีในอดีตมาเป็น แบบอย่างในการดำเนินชีวิต	๑. การสถาปนา อาณาจักร รัตนโกสินทร์ ๒. ปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความเจริญของกรุง รัตนโกสินทร์ด้านผู้นำ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ ด้านสังคม ๓. พัฒนาการในสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น สมัยปฏิรูปประเทศ สมัยประชาธิปไตย	๙	๒๕
	แผนที่ ๑ เรื่อง การสถาปนา อาณาจักรรัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๑	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราชได้ทรงทำการปราบดาภิเษกขึ้นเป็น พระมหากษัตริย์ไทย พระองค์ได้ทรงสร้าง เมืองหลวงใหม่ขึ้นทางตะวันออกของแม่น้ำ เจ้าพระยา ด้วยเห็นว่ากรุงธนบุรีมีพื้นที่คับ แคบ ไม่สามารถขยายเมืองได้เมืองหลวงใหม่ นี้มีชื่อว่า กรุงเทพมหานคร	-การสถาปนา อาณาจักร รัตนโกสินทร์	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๒ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริม ความเจริญทางเศรษฐกิจ และการปกครองสมัย รัตนโกสินทร์	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจ และการปกครองสมัยรัตนโกสินทร์ มี หลากหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านผู้นำ ผู้นำที่ ดี ย่อมสร้างความมั่นคงปลอดภัย ความมั่งคั่ง ทางเศรษฐกิจ แก่บ้านเมือง	-ปัจจัยด้านผู้นำที่ ส่งเสริมความเจริญทาง เศรษฐกิจและการ ปกครองสมัย รัตนโกสินทร์	๑	
	แผนที่ ๓ เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น : พัฒนาการ ทางด้านการเมืองการ ปกครอง	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีการพัฒนาการ ด้านการเมืองการปกครองที่สืบทอดจากสมัย กรุงศรีอยุธยา สอดคล้องกันทั้งในราชธานี และในหัวเมือง ในรัชกาลที่ ๑ มีการชำระ กฎหมายเก่าให้มีความถูกต้องยุติธรรม เรียกว่ากฎหมายตราสามดวง	-สมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น : พัฒนาการ ทางด้านการเมืองการ ปกครอง	๑	
	แผนที่ ๔ เรื่อง สมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น : พัฒนาการ ทางด้านสังคม วัฒนธรรม และด้าน เศรษฐกิจ	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๑	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	สภาพ เศรษฐกิจ และ สังคม สมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้นมีลักษณะเหมือนสมัย อยุธยาและธนบุรี แต่จากทำเลที่ตั้งที่ติดต่อกับ ต่างประเทศได้ง่าย จึงมีการติดต่อค้าขายกับ ต่างประเทศและได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ โดยเฉพาะในช่วงรัชกาลที่ ๒ - ๓ ที่ทำการค้า กับทั้งจีน แขก ฝรั่งเศส ในขณะที่คนทั่วไปเป็น ไพร่ทาส มักทำการเกษตรแบบพึ่งตนเอง คน ชั้นสูงทำการค้ากับต่างชาติและสนับสนุน กิจกรรมทางศิลปะ โดยเฉพาะในศาสนา	-สมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น : พัฒนาการ ทางด้านสังคม วัฒนธรรม และด้าน เศรษฐกิจ	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๕ เรื่อง สมัย ปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน การเมืองการปกครอง	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	สมัยรัชกาลที่ ๕ ประเทศถูกคุกคามจากภัย ลัทธิล่าอาณานิคมโดยชาติตะวันตกที่มักจะ อ้างความไม่ทันสมัยเป็นเหตุผลในการเข้าล่า เมืองขึ้น รัชกาลที่ ๕ จึงทรงปรับปรุงการ ปกครองให้ทันสมัยโดยได้แบบอย่างมาจาก การเสด็จประพาสอินเดียเมื่อต้นรัชกาล	-สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน การเมืองการปกครอง	๑	
	แผนที่ ๖ เรื่อง สมัย ปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน สังคมและวัฒนธรรม	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	สมัยปฏิรูปประเทศ พัฒนาการด้านสังคม และวัฒนธรรมได้มีการเปลี่ยนแปลง ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยหลายอย่าง โดยรับวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ เช่น แต่งกาย และทรงผมแบบชาวตะวันตก การใช้ ช้อนส้อม ยกเลิกการหมอบกราบ	-สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน สังคมและวัฒนธรรม	๑	
	แผนที่ ๗ เรื่อง สมัย ปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน เศรษฐกิจ	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๑	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	สมัยปฏิรูปประเทศ พัฒนาการด้าน เศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงโดยชาวต่างชาติ เข้ามาค้าขายมากขึ้นจึงต้องปรับปรุงระบบ เงินตรา โดยใช้เงินเหรียญแทนเงินพดด้วง แบบเก่า ข้าว ดีบุก ไม้สัก ยางพารา เป็น สินค้าส่งออกที่สำคัญ	-สมัยปฏิรูปประเทศ : พัฒนาการทางด้าน เศรษฐกิจ	๑	

หน่วย ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	แผนที่ ๘ เรื่อง สมัย ประชาธิปไตย : พัฒนาการทางด้าน การเมืองการปกครอง และด้านสังคมและ วัฒนธรรม	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	การเปลี่ยนแปลงในสมัยประชาธิปไตย มี ผลต่อวิถีชีวิตของชาวไทยในด้านการเมือง การปกครอง และด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้ง มีเสรีภาพใน การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง มีการ สร้างกระแสนิยมความเป็นไทย เปลี่ยนชื่อ ประเทศ ฟันฟูความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์และพระราชพิธีต่างๆ	-สมัยประชาธิปไตย : พัฒนาการทางด้าน การเมืองการปกครอง และด้านสังคมและ วัฒนธรรม	๑	
	แผนที่ ๙ เรื่อง สมัย ประชาธิปไตย : พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ	มาตรฐาน ส ๔.๓ ป.๖/๒	๑. ความสามารถในการ สื่อสาร (๑.๑) ๒. ความสามารถในการ คิด (๒.๑)	การเปลี่ยนแปลงในสมัยประชาธิปไตย มี ผลต่อวิถีชีวิตของชาวไทยในด้านเศรษฐกิจ ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้เกิดปัญหา สินค้าขาดตลาด ราคาแพง	-สมัยประชาธิปไตย : พัฒนาการด้าน เศรษฐกิจปกครอง และด้านสังคมและ วัฒนธรรม	๑	
รวมตลอดภาคเรียน						๒๐	๕๐